

روزنامه رسمی کشور شاهنشاهی ایران

خامنه، متن قوانین - تصویبنامهها - صورت مفصل مذاکرات مجلس شورای ملی
اخبار رسمی - فرامین - انتصابات - آیین نامهها - بخش نامهها - آگهی های رسمی و قانونی - سؤالات -

شماره تلفن: ۸۸۹۴-۸۸۹۵ - ۸۸۹۶-۵۴۴۸

شنبه ۳۰ بهمن ماه ۱۳۲۷

دیر: سید محمد هاشمی

سال چهارم - شماره ۱۱۷۰

صفحه ۴۰۰۲

قانونگذاری دوره پانزدهم

شماره مسلسل ۱۶۷۵

روزنامه یومیه

فهرست مندرجات

مذاکرات مجلس

جلسه ۱۴۴

صورت مشروح مذاکرات مجلس روز سه شنبه ۲۶ بهمن ماه ۱۳۲۷

فهرست مطالب:

- ۱- تصویب صورت مجلس
 - ۲- بیانات قبل از دستور آقای مهندس رضوی
 - ۳- تصویب طرح پیشنهادی راجع با اجازه اجرای موقت برنامه
 - ۴- تقدیم دو فقره لایحه از طرف معاون وزارت دارایی يك - لایحه اعتبار انتخابات دوره ۱۶ دو - معافیت عوارض دارو و لوازم هواپیمائی
 - ۵- تقدیم يك فقره لایحه راجع بتعمیر شناسنامهها بوسیله آقای دکتر اقبال
 - ۶- قرائت گزارش آقای نراقی راجع بوضع اسکناس
 - ۷- موقع و دستور جلسه آینده - ختم جلسه
- مجلس پنجاه و پنج دقیقه قبل از ظهر بریاست آقای رضا حکمت تشکیل گردید
- ۱- تصویب صورت مجلس
- صورت مجلس جلسات قبل را آقای صدرزاده (منشی) بشرح زیر قرائت نمودند:

- ۱- صورت مشروح مذاکرات صد و چهل و چهارمین جلسه دوره پانزدهم از صفحه ۱ تا ۸
- ۲- آگهی های رسمی

جلسه فوق العاده جهت مطالب لازم نمایندگان تشکیل شود.

آقای رئیس متذکر شدند که این نمایندگان است که موافقت نمایند.

آقای دکتر متین دفتری اظهار داشتند هرگاه در اطراف پیشنهاد تجزیه قبلا مشورت شده بود چون آن قسمت مربوط بمقام سلطنت بود همه رأی میدادند.

آقای فرامرزی نسبت بموافقین لایحه مطبوعات اشاره نمودند که ۴۴ نفر بودند و این با آنچه که در صورت بود تفاوت داشت از طرف یکی دو نفر از نمایندگان اظهار شده که چهار نفر بدون امضاء بودند در این موقع صورت مجلس تصویب گردید و مجلس وارد دستور شد.

آقای رئیس اظهار داشتند يك طرحی راجع بیرنامه آقای دکتر فلسفی وعدهای از آقایان پیشنهاد کرده اند که قرائت میشود و طرح مزبور قرائت گردید.

آقای وزیر جنگ تقاضا نمودند که لایحه معافیت مشرکین نظام وظیفه که دارای عائله زیاد میباشد و قبلا فوریتش نیز تأیید شده مطرح گردد در این موقع فوریت طرح تقدیمی راجع بیرنامه مطرح گردید.

آقای ملک مدنی مخالف اظهار داشتند که در برنامه يك اشکال اصولی است که حق قانونگذاری مجلس که ۱۰۰ نفر در يك لایحه اظهار نظر میکنند بيك کمیسیون چند نفری واگذار میکنند و این مصلحت نیست.

دیر آمدگان بی اجازه - آقایان: محمد حسین قشقائی، عزیززنگنه، آقا خان بختیار، اخوان نراقی، محمد علی مسعودی، شریعت زاده، دکتر امینی، نیک پور، علی و کیلی، اسلامی، دهقان مشایخی، قهرمان، اسدی، هراتی، اسفندیاری، ناصر ذوالفقاری، محمد ذوالفقاری.

آقای مشایخی نسبت بصورت جلسه با اشاره باینکه جزء موافقین مشروط لایحه مطبوعات بودند اظهار داشتند که در قسمت اول لایحه که اهانت بمقام سلطنت بود با فوریت اول آن موافقت نمودم و در قسمت اخیر لایحه موافق نبودم.

آقای مهدی ارباب با توضیح اینکه جلسات دیر تشکیل میشود تقاضی نمودند که در هر ض هفته يك

مجلس یکساعت و پنج دقیقه بظهر روز پنجشنبه ۲۱ بهمن بریاست آقای حکمت تشکیل و صورت جلسه پیش قرائت گردید.

اسامی غائبین جلسه گذشته که ضمن صورت مجلس خوانده شده است:

غائبین با اجازه - آقایان: مهندس رضوی اردشیر شادلو، حسن اکبر، اورنگ، منصف، دکتر طباطبائی، حسین وکیل، مسعود نابتی، عباس اسکندری، بهاءالدین کههد، قاضی بی اجازه - آقایان: بیات، دکتر بقائی، تولیت، سلطانی، ابوالقاسم بهبهانی، مدین زاده ابوالحسن رضوی، فرج الله آصف، ناصری، بهار، حسین اسفندیاری.

مجلس مذاکرات مشروح یکصد و چهل و چهارمین جلسه از پانزدهمین دوره قانونگذاری

اداره تند نویسی و تحریر صورت مجلس

آقای دکتر فلسفی اظهار داشتند عجله ای در این لایحه نشده و سه سال است زیر نظر یکمده اهل فن مطالعه شده است رأی بقوریت اول اخذ و تصویب گردید فوریت دوم مطرح و آقای حائری زاده مخالف و اظهار داشتند که بتصمیم های کمیسیونها نباید چشم بسته رأی دهیم و معتقد بودم که در مجلس و پیشگاه افکار عمومی مخالف و موافق نظریات خود را بیان نمایند .

آقای دکتر عبده موافق و اظهار داشتند ماهم مثل تمام مجالس دنیا روی گزارشهای کمیسیونها با اظهار نظر یک موافق و یک مخالف باید رأی دهیم در این موقع بقضای ۵ نفر از نمایندگان اخذ رأی باورقه شروع و از ۹۳ نفر عده حاضر با اکثریت ۶۶ رأی موافق در مقابل دو رأی مخالف فوریت دوم تصویب گردید .

آقای دکتر متین دفتری بنام مخالف اظهار داشتند با وجودیکه در مذاکرات کمیسیون خودم هم شرکت داشتم اما معذرتاً هنوز که بودجه تعادل صحیحی پیدا ننموده معتقد نیستم بیک همچو کاری دست بزنیم .

آقای مهدی ارباب موافق و معتقد بودند که در صورت صحیح اجرا شدن برنامه رفع تمام بدبختیها خواهد شد در اینوقت آقای نخست وزیر آقای مصطفی همدانی را بسمت وزیر مشاور معرفی نمودند آقای رئیس اظهار داشتند بعضی از آقایان پیشنهاد کفایت مذاکرات نموده اند ماده واحده طرح پیشنهادی دوباره قرائت گردید .

آقای مهندس خسرو هدایت معتقد بودند که تنه اهرام فقر و بدبختی اجرای همین برنامه است . آقای دکتر معظمی با اشاره باینکه مخالفت برای طرز اجرای برنامه است معتقد بودند که هیئت اجرا کننده باید مورد اعتماد مردم باشند و اکنون با این عجله صلاح نیست و باید معایب آنرا رفع نمود در این موقع رأی بکفایت مذاکرات در ماده واحده اخذ و مورد توجه شده پیشنهاد قرائت گردید پیشنهادی از آقایان فولادوند و امامی باین مضمون خوانده شد شورای عالی و هیئت نظارت و مدیر عامل مطابق دستور ماده ۹ برحسب پیشنهاد دولت تصویب مجلس بموجب فرمان هماهنگی منسوب میشوند با اینکه مخیر کمیسیون برنامه قبول نمود رأی به پیشنهاد مزبور اخذ و تصویب گردید .

پیشنهادی از آقای دکتر شفق شرح زیر تقدیم شد : قبل از اخذ رأی بماده واحده تصریح شود که مطالب راجع بنفت جنوب که در مقدمه و متن لایحه برنامه مسطور است تأثیرش موقت و نتیجه منوط بمذاکرات دولت با شرکت نفت است .

آقای دکتر شفق با توضیح اینکه چون همه در باب نفت معترضند و دولت نیز مشغول مذاکره با شرکت است معتقد بودند نباید در برنامه گنجاینده شود .

مخیر کمیسیون با تذکر اینکه جهت اینست که از هوایه نفت جز بمصرف عمرانی کشور نرسد با این پیشنهاد موافقت نمودند و آقای وزیر فرهنگ نیز از طرف دولت با این اصلاح موافقت و رأی هم در این باره اخذ و تصویب گردید .

داشتند که از فصل اول بودجه کشاورزی ۷۵۰ میلیون ریال کسر شود از فصل دوم بودجه راه آهن و راههای شوسه ۱۰۰۰ میلیون ریال کسر بقصل سوم بودجه صنایع و معادن ۴۰۰۰ میلیون ریال اضافه در بودجه صنایع و معادن ذوب آهن کارخانه تراکتور سازی و اتومبیل سازی قید شود ، فصل چهارم نفت ۱۰۰۰ میلیون ریال همان ۱۰۰۰ میلیون ریال از فصل ۵ بودجه پست و تلگراف ۲۵۰ میلیون ریال کسر . از فصل ۶ بودجه اجتماعی و شهری ۲۰۰ میلیون ریال کسر جمع کل همان ۲۱۰۰۰ میلیون ریال خواهد بود .

آقای رحیمیان با توضیح مجدد در ارقام پیشنهادی معتقد بودند که از صنایع تقویت نشده و بجه مناسب کارخانه اتومبیل سازی و تراکتور سازی را قید ننموده اند در این موقع چون عده جهت مذاکره کافی نبود سه ربع بمداز ظهر جلسه بعنوان تفصیح ختم و دیگر تشکیل نگردید .

یک ساعت بظهر روز یکشنبه ۲۴ بهمن مجلس بریاست آقای رضا حکمت تشکیل گردید . غائبین روز یکشنبه ۲۴ بهمن ۲۷

غائبین با اجازه - آقایان : مهندس رضوی حسن اکبر - اردشیر شادلو - اورنگ - منصف دکتر طباطبائی - افخمی - محمد علی مسعودی - حسین وکیل - ابوالفتح قهرمان - عباس اسکندری سالار بهزادی .

غائبین بی اجازه - آقایان : عزت الله بیات دکتر بقائی - معین زاده - لاهوتی - تولیت - سلطانی ابوالقاسم بهبهانی - ابوالحسن رضوی - فرج الله آصف - ناصرالدین ناصری - محمد تقی بهار - پیمان اسفندیاری - منوچهر گلبدادی .

دیر آمدگان بی اجازه - آقایان : محمد حسین قشقائی - عزیز اعظم زنگنه - رستم گیو - محمد ذوالفقاری - آقا خان بختیار - فرامرزی - شریعت زاده مسعود ثابتی - اسلامی - دکتر مصباح زاده - دکتر امینی - نیک پور - اسدی - نیک بی - بانامانقلیق - خوئیلر آقای رئیس در قبال تلگرافهایی که از تمام نقاط مملکت مبنی بر اظهار تنفر از سوء قصد نسبت باعلیحضرت همایونی و ابراز مسرت از سلامت ذات ملوکانه رسیده بود از طرف مجلس شورای ملی از احساسات بی آلاش ملت ایران نسبت بجهنم و شاهنشاه شکر گذاری نمودند .

آقای رحیمیان در تعقیب بیانات جلسه پیش راجع بودجه صنایع و معادن و تغییر وضع فعلی کشاورزی و ایجاد کارخانه تعمیر و بدکی سازی و ساختن راهها و ایجاد کارخانه اتومبیل سازی و کارخانه های قند شرحی بیان داشتند گفتند چنین استنباط و استنتاج میکنند که منظور از عدم توجه بامور صنایع است که نیاز مندیهای مملکت در این قسمت بوضع فعلی باقی بماند .

آقای بهنیا معاون وزارت دارائی گفتند اهمیت وضع اقتصادی مملکت بسته بصنایع است . تقویت امور کشاورزی نیز برای تکمیل وسایل صنایع بعمل میآید ولی صنعتی کردن مملکت بدون مطالعه و تهیه موجبات آن مفید نیست با بسط و توسعه فلاحیت میتوان وسایل پیشرفت صنایع را فراهم ساخت سپس در موضوع فرودگاهها و کارخانه قند و امور

اجتماعی و رغابت طبقات ضعیف توضیحاتی دادند و سه لایحه نیز تقدیم داشتند و پیشنهاد آقای رحیمیان تصویب نگردید .

آقای وزیر فرهنگ یک لایحه راجع به بیمه کارمندان وزارت فرهنگ و لایحه دیگری برای استخدام پنج نفر پزشک عالی رتبه اتریشی تقدیم داشتند .

آقای کشاورز صدر پیشنهاد نمودند که از بودجه برنامه فقط مستخدمین فنی استخدام شوند و مستخدمین اداری از کارمندان اضافی دولت انتخاب گردند و تصویب گردید .

آقای دکتر متین دفتری پیشنهاد نمودند که دولت مکلف است کارهای انتهایی را مقدم داشته برنامه عمرانی را بوسیله مردم اجرا کند و نیز چهار ماه پیش بینی شده سه ماه تقلیل باید و ضمن توضیحات بیان داشتند که بهتر بود برنامه هفت ساله بدو برنامه چهار ساله تبدیل میشد تا در چهار ساله اول نتایج محسوسی بدست آید و پس از توضیحات معاون وزارت دارائی این پیشنهاد تصویب رسید .

آقایان امیر تیمور و دکتر ملک و دکتر معظمی و دکتر راجی و حائری زاده پیشنهاداتی دادند که پس از توضیح و مذاکره تصویب نگردید . و آقای بانامانقلیق پیشنهاد کردند استخراج معادن و سد سازی بر کارهای دیگر مقدم باشد و در سنوات اول اجرای برنامه عملی شود و هوایه حاصله در اجرای برنامه بکار رود .

یک ساعت بعد از ظهر جلسه خاتمه یافت و پروز ۳ شنبه موکول شد .

رئیس - آقای ملک مدنی نسبت بصورت مجلس فرمایشی دارید؟ بفرمائید .

ملک مدنی - در جلسه پیش که آقای دکتر راجی پیشنهادی دادند راجع بمنع کشت تریاک بنده بعد از ایشان توضیحاتی عرض کردم که متأسفانه در بعضی از جرایم منعکس نشده بود و حالا در صورت جلسه هم دیدم از این توضیح بنده که عرض کردم و جوابی که داده شد احساسی نبرده اند خواستم عرض کنم که اصل مطلب این بود که اول باید تریاک کشیدن در این مملکت موقوف شود و دولت باید در این مورد اقدام کند ، قضیه که مورد توجه اشخاص اصلاح طلب است این است که این اعتیاد موقوف بشود بنده هم قصد این بود و اتفاقاً آقای دکتر اقبال هم فرمودند که لایحه در این زمینه تهیه شده بود مجلس تقدیم خواهد شد .

رئیس - آقای امیر تیمور .

امیر تیمور - در صورت مجلس ذکر شده که پیشنهاد بنده مورد تصویب واقع نشد در صورتیکه اینطور نیست بنده پیشنهادی که تقدیم کرده بودم حاکی از این بود که برای این برنامه قرضه از خارج نباید بعمل بیاید و بعد هم توضیح دادم که بدون تصویب مجلس شورای ملی نمیتواند استخراج کنند و از منابع مالی کشور باید برنامه عملی بشود و بعد پیشنهاد را مسترد کردم تمنی میکنم اصلاح بفرمائید .

رئیس - اصلاح میشود .

رئیس - این سؤال مربوط بصورت جلسه نیست ، شما سؤال را موقع دیگری میتوانید بکنید .

امیر تیمور - بنده مقصودم این است که بدولت بفرمائید در جواب سؤال بنده حاضر بشوند

رئیس - آقای مهندس رضوی نسبت بصورت مجلس فرمایشی دارید؟ بفرمائید .

مهندس رضوی - بنده خواستم عرض کنم که بنده از این تاریخ حاضر خواهم بود و ضمناً تقاضای نطق قبل از دستور دارم بقدر پنج دقیقه .

بعضی از نمایندگان موافقت .

رئیس - آقای رحیمیان بفرمائید .

رحیمیان - برای نطق نمایندگان محترم روزنامه رسمی کشور ایجاد شود و پول زیادی هم برای آن تخصیص داده شد .

رئیس - نسبت بصورت مجلس میکنیم اگر فرمایشی دارید بفرمائید والا اگر مطلب دیگری است بعد بفرمائید .

رحیمیان - نسبت بصورت مجلس عرض میکنم .

رئیس - اگر بنا باشد آقایان یکساعت نسبت بصورت مجلس بعنوان اختصار با چیز های دیگر حرف بزنند این وضع نمیشود .

رحیمیان - آقای رئیس نطق نمایندگان نمیرسد چهار صد هزار تومان ما پروز نامه پول میدهم به هیئت تهیه نویسی قرار شد که پولی بدهند که نطق آقایان نمایندگان را زودتر در دسترس نمایندگان بگذارند در صورتیکه این عمل نشد برای این اصل است که عرض میکنم در اینجا نطقی که بنده میکنم در روزنامه اطلاعات ، امروز درج میگردد بدین ترتیب که در این روزنامه اطلاعات در این است که نظر مخالفین خود را نمی نویسند لاله را مینویسند والا الله را نمینویسند و این عمل برای ما مشکلاتی ایجاد میکند با باید تصمیمی برای روزنامه رسمی گرفت تا اینکه مشکلاتی برای ما ایجاد نکنند ، الان ملاحظه میفرمائید صورت نطقی که بنده کرده ام در اینجا حاضر است و آنچه که در روزنامه اطلاعات هم نوشته شده است حاضر است با هم فرق دارد پس در این صورت چرا اجازه نمیدهید که نطق مادر دسترس مسافران بگیرد تا این سوء تأثیرات و سوء تعبیرات در جرایم پیدا نشود .

رئیس - من مکرر گفته ام که مندرجات روزنامه ها نسبت باظهارات نمایندگان هیچ منشاء اثر نیست (صحیح است) آنچه که منشاء اثر است روزنامه رسمی است که بکروز بعد در دسترس آقایان قرار میگردد اگر عصر نباشد فردا در دسترس آقایان هست .

رحیمیان - ممکن نیست .

بعضی از نمایندگان - فردا هم نمیرسد نیآورند .

رئیس - ممکن است آرزو بدست آقایان نرسد ولی فردای آرزو میرسد .

رحیمیان - آن پولی که قرار بود بدهند ندادند که امروز برسد .

رئیس - من تأکید میکنم که فردا یعنی روز بعد برسد . آقای اردلان نسبت بصورت مجلس فرمایشی دارید؟ بفرمائید .

اردلان - بنده خواستم عرض کنم راجع بصورت

مجلس که این پیشنهادات مربوط بطرحی که ما تقدیم کرده ایم نیست (نمایندگان - صحیح است) ماطرحی تقدیم کردیم که آنچه که در کمیسیون برنامه تصویب شده است آنرا اجرا کنند . حالا ملاحظه میفرمائید که مطالبی اینجا هست متلاً راجع بمنع کشت تریاک که مربوط باین موضوع نیست ، این را استدعا میکنم توجه بفرمائید .

رئیس - آقای حائری زاده .

حائری زاده - بنده در جلسه سابق پیشنهادی دادم و خیلی در اطرافش مختصر توضیح داده شد و مقام ریاست مصلحت نداشتند که بآن رأی گرفته شود در صورتیکه باید رأی گرفته میشد .

رئیس - آن پیشنهاد مخالف قانون بود حالا توضیح داده میشود بفرمائید .

حائری زاده - و دیگر اینکه در صورت مجلس نوشته شده است پیشنهاد من تصویب نشد در صورتیکه اصلاً مقام ریاست رأی نگرفتند که تصویب نشود یا تصویب بشود .

رئیس - در صورت مجلس دقت کنید اگر اینطور نوشته شده است بی اساس نوشته شده است و بایستی اصلاح بشود من گفتم که مورد رأی نیست و نباید رأی گرفت ممکن است پیشنهاد شود که تمام رؤسای شهرداری های ایالات و ولایات و همچنین انجمن های شهرداریها بیاید بمجلس و مجلس انتخاب کند در صورتی که این ها از وظایف قوه مقننه نیست اگر برای اینها طریق جدیدی میخواهید بگذارید که مخالف نظامنامه و قانون اساسی است بفرمائید و این موضوع علیحده است و این قبیل پیشنهادات قابل رأی نیست ، آقای دکتر متین دفتری .

دکتر متین دفتری - در صورت مجلس این دو جلسه بیانات بنده را که یک قسمت آن راجع بمخالفت باماده واحده نوشته بودند یک جمله گفتند و مبهمی بود که هیچوقت همچو چیزی نبود بنده خلاصه عرض کردم این بود که برای اجرای برنامه یک مقدماتی لازم است در تأیید اول سیاست اقتصادی کشور از لحاظ سیاست بازرگانی خارجی و بعد از آن تثبیت پول خواستم عرض کنم که اگر این کارها نشود و پول ما متزلزل باشد اصلاحات ما بر آوردها غلط در خواهد آمد و یکی هم این بود که در آن پیشنهادی که بنده کردم بتصویب مجلس شورای ملی رسید بعد از تذکر اصلاحی آقای دکتر ملک بود که بنده قبول کردم بعد از آن عموماً هم اضافه شود و این قسمت هم قید نشده است .

رئیس - اصلاح میشود . کلمه تصویب هم در این مورد در صورت مجلس صحیح نیست بعد از این بنویسید مورد توجه شد آقای اسلامی در صورت مجلس نظری دارید؟ بفرمائید .

اسلامی - بنده یک پیشنهادی کرده بودم که در خلاصه صورت مجلس مندرج نشده بود علاوه بر این نیساعت تمام وقت مجلس برای قرائت صورت مجلس گرفته شده حالا بنده خواستم از آقایان خواهش کنم برای اینکه وقت مجلس زیاد گرفته نشود پیشنهادات قرائت بشود منتھی مخالف و موافق صحبت نکنند و فوراً رأی گرفته شود بنده استدعا میکنم که اینکار را عملی کنید و آقایان هم موافقت کنند .

رئیس - این عمل مخالف نظامنامه و آیین نامه است نیشود مخالف و موافق صحبت نکنند آقای راچی فرمایشی دارید؟ بفرمائید .

است نیشود مخالف و موافق صحبت نکنند آقای دکتر راچی فرمایشی دارید؟ بفرمائید .

دکتر راچی - در صورت جلسه ذکر شده که پیشنهاد بنده تصویب نشد بنده خیال میکنم این اشتباه برای که توضیحی است که آقای دکتر اقبال دادند که لایحه آن بعداً تقدیم خواهد شد از این لحاظ پیشنهاد بنده را تصویب نشده دانسته اند در صورتیکه بنده با توضیحات ایشان پس گرفتن و منجر برای نشد .

رئیس - دیگر نظری بصورت مجلس نیست ؟ آقای شهاب خسروانی بفرمائید .

مخبر (آقای شهاب خسروانی) - بنده اگر در جواب آقای دکتر شفق عرض کردم که در متن برنامه نوشته شده است از محل اعتبار عایدات نفت منظور این نبوده است که عایدات نفت منحصراً باین مبلغ بوده است .

رئیس - صورت مجلس جلسات پیش تصویب شد آقای مهندس رضوی

بیانات قبل از دستور آقای مهندس رضوی

مهندس رضوی - آقایان من چند دقیقه اجازه خواستم .

بعضی از نمایندگان - بفرمائید

بعضی دیگر از نمایندگان - دستور

رئیس - اجازه بدهید چند دقیقه ایشان صحبت لازمی دارند بکنند

نمایندگان - بفرمائید

مهندس رضوی - مرا دردی است اندر دل اگر گویم زبان سوزد

و گریه ها کنم ترسم که غز استخوان سوزد این استخوان ملت ایران است و من فقط برای دفاع از منافع ملت ایران ده دقیقه با آقایان محترم صحبت خواهم کرد نهم پرونده حجر من تکمیل شود آقای دکتر طاهری و هم ملت ایران از وضع حکومت و اداره عجیب و غریبی که در این کشور بوسیله ناکسان و خائنین برپا شده مستحضر شوند شما آقایان محترم جرایم بعضی در محظور هستید و بعضی را هم بنده شدت مورد انتقاد قرار داده ام یکی در بیروت کار بد کرده بنده گفته ام حالا برای بنده گرنای دیوانگی میزند دیگری شاید شخصاً از من لطفی ندیده و با محبتی ندیده ولی بشما اختصار میکنم که آن چیزیکه اینجا میگورم در تاریخ مشروطیت ایران سابقه نداشته است و آنچه را هم که خواهید شنید از زبان من نشنویید این زبان مبلوونها گرسنه ایرانی است که امروز برای شما وضع کشور بیچاره ایران را خواهد گفت نه بنده دقیقه و ده دقیقه اگر پنج ساعت هم لازم بشود در اینجا خواهم ایستاد و در کمال اراده و قوتی که قانون بین داده است از حقوق مردم دفاع خواهم کرد ببینید بنده خدمت جناب آقای نادر آراسته در اولین روزیکه دستگا ، تباخی یزد و کرمان مجاز کرد که با مرکز وارد مذاکره بشوم چه گفتم . چگونه مرا مجاز کرد ؟ تمام اسلحه مرا گرفت مردی که بخواهد به تلگرافخانه برود باید یا داشته باشد من لافاقل هشاد فرسخ میبایستی بروم تا با اولین تلگرافخانه رسم زیرانام تلگرافخانه های مسیر از طرف شخص آقای دکتر طاهری دستور داشتند که تلگراف مرا نپذیرند آنچه عرض میکنم سند مشروطیت ایران است بر شماست که بشنویید و ضبط کنید ، ترتیب اثر بدهید یا نه بعد این دیگر

مسئولیت من نیست . بنده هشتاد فرسخ با یکنفر مباشر و بدون شوهر با تومیل آلمانی «هورش» که یکی از دوستان من با اتفاق باختیار من گذاشته بودو خداوند این وسیله را از نظر سرعت وصحت شاید برای حفظ جان من مقدر داشته بود خودمرا با یزد رساندم وقتی از رفسنجان عبور میکردم چهار چرخ اتومبیل مرا بنهر کردند ، سیم دلکو اتومبیل مرا بریدند (کشاورز صدر - کی بنهر کرد آقا ؟) (یکی از نمایندگان - سکوت کنید ، بفرمائید آقای رضوی) آقای ملک مدنی یا آقای کشاورز صدر را بمسئولیت خودتان کنترل بفرمائید یا اجازه بدهید جواب ایشان را بدهم بهر حال بنده ۸۰ فرسخ فقط با اتفاق یکنفر مباشر شخصی خودم زیرا بنده ملاک هستم و اسامیل بخواست خداوند در حدود هفتاد هشتاد هزار تومان محصول فروخته ام (ه ای از نمایندگان - الخدالله) بنابراین بنده فقیر نیستم و اگر فقیر بودم امروز اینجا نبودم زیرا وسائلی که برای نابودی من برانگیخته بودند مرد فقیر را زودتر از یاد می آورد ، من وسایل داشتم پول داشتم به تلگراف بدهم ، پول داشتم اتومبیل بگیرم بهر حال بنده خودم و این مباشرم ملا رضای صالحی که اسمش را باستی در تاریخ مشروطیت ایران نوشت چون جانش را روی من گذاشت با این ملا رضای صالحی هشتاد فرسخ آمدم یزد کجا رفتیم آقا ؟ رفتیم آنجاییکه آقای دکتر طاهری را میسازند یعنی منزل حاج آقا محمد گلشن آنجایی است که انتخابات یزد در دوره آینده باید در آنجا روشن شود (یکی از نمایندگان - روشن شده است) چرا آنجا رفتیم زیرا من سرم بلند است کبف من و اسناد من باز است ، چمدان و کبف من در اختیار آنها بود در آنجا بود که دیدم نفوذ و قدرت من یعنی حقیقت بالاتر از نفوذی است که بعضی از اشخاص برای خودشان تصور کرده اند گلشن یامن دوستی خانوادگی دارد . سی و پنج سال از عمر من یعنی ۴۵ سال سن دارم و از سن ده سالگی که حافظه من یارائی میکند اسم او را شنیده ام شاید ۶۰ سال بخوانده من رابطه خانوادگی دارد مرا در خانه خود پذیرفت چون آقای حائری زاده تلگراف کرده بودند دهمه اول هم که بکرمان میرفتم در منزل او وارد شدم او از تپائی کاملاً مطلع بود ولی خدا شاهد است او در عین اینکه بامن جوانمردانه رفتار کرد بکسانی هم که با او تپائی کرده بودند خیانتی نکرد زیرا افلا این جوانمردی را حفظ کرد بهر حال دست من به تلگرافخانه باز شد این آقای نادر آراسته نمیدانم ایشان بودند یا نه ، ولی آقای دکتر طاهری و آقای نجومی و آقای سرافزاده حتمأ در آنطرف تلگراف بودند این تلگرافی است که من مغایره کردم اولین اطلاع من بر مرکز مشروطیت ایران است . آقایان توجه بفرمائید در مشروطیت ایران به پیشه حجر وقتل برای سیاست یعنی چه ؟ حضور جناب آقای آراسته وزیر معتمد است و تلگراف از اظهار مرحمت حضرتعالی متشکرم و تمنی دارم عرض و سلام مرا حضور جناب آقایان سید حسن تقی زاده و حاج اسمعیل آقا امیر خیزی و احمد فرامرزى شخصاً تبلیغ فرمائید . بدیهی است اگر امر استاد دانشمند نبود هیچ دسیسه و هیچ قوه غیر ملی اهم از دولتی یا کسانیکه خود را معتمد مردم میدانند ممکن نبود بنده را از میان مردمان گرفته و اسیر کرمان خارج نماید در عین حال احتیاج به

تعارض هم نداشتم زیرا این تعارض را برای رونده سازی مغامس میخواستند تا بغویی ثابت کنند که مدافع حقوق مملکت در مقابل شرکت نفت وهمچنین افسران ارشد دزدوخائن و شرکت شیلت و فروشندهگان امریکائی کلاهی راه آهن و غیره و غیره محتاج باسراحت است و پزشک معالج لازم دارد اما بنده هر چند قدرت داشتم که خیلی ها را با دست گرسنگان کرمانی از وطن فروشی راحت کنم چون عقیده مند بوده و هستم که فعلاً صلاح مملکت تنها در پناه قانون ممکن است حاصل شود از کوچکترین تحریک مردم خودداری کردم و حتی در کارخانه خورشید یعنی مرکز مسلولین و گرسنه ها که تازه متجمیع ترین کارگران کرمان هستند گفتم که باید تحمل بکنند و هیچ عملی برخلاف قانون وانضباط بعمل نیآورند زیرا موقبعکه اعلیحضرت پادشاه دانشمند و دمکرات ما در چنین حادثه شرم آوری زخمی شده اند فقط موقع معالجه و انتظار است تا اولاً بخواست خداوند رفق نجات وجود مبارک اعلیحضرت بشود و ثانیاً منتظر باشند تا مجلس شورای ملی بیدار شده و فقط از راه قانون حق ملت گرسنه کرمان را بدهد این بود خلاصه اقدامات بنده اما در مقابل چند نفر مرد ظاهر آملی کسردسته آنها حاج غلامرضا آگاه میباشد دست بدست رؤساء و مأمورین دولت داده اولاً میخواستند بنده را مقول سازند چون موفق نشدند تصمیم گرفتند بنده را هصبانی و افراطی و حتی اگر لازم شد دیوانه معرفی کنند اما بنده از این مطالب و تحریکات وحشتی ندارم لکنه لازم که باید بوسیله آنجناب مرض ملت و دولت برسانم اینست که کوچکترین اثری از حکومت قانون و تشکیلات قانونی کشوری در استان کرمان دیده نمیشود زیرا چون شهربانی و ژاندارمری و لشکر یعنی سرکار سرهنگ مجاب و سرکار سرهنگ شقایق و تیمسار سرتیپ احمد سرتیپی با حاج غلامرضا آگاه و همدستان او تپائی داشتند هیچ مرجعی در آنجا برای دفاع از حق هادی بشری بنده موجود نبود و تصور ننماید منظوم مصونیت است زیرا مصونیت منم اگر رعایت میشد تازه نمیتوانم خود را از سایر مردم بدیخت و گرسنه ولخت شهر کرمان جدا حساب کنم بهر حال بنده رسماً نسبت باین سه نفر آقایان نامبرده در بالا اعلام جرم میکنم و جرم آنها را اقدام بر علیه قانون اساسی و اعمال نفوذ غیرقانونی و سوءاستفاده از مقام و بالاخره غرض ورزی در گزارش امور بر کز رسماً قلنداد مینمایم و البته توضیح شخص من کادر چنگال این آقایان دوسیرت و چندین شخص رئیس واداره دیگر که بعداً معرفی خواهم کرد گرفتار شدم و حفظ جان خود را تنها مرون خواست برورد کار و تاناندازه زیادی توکل و تسلیم در مقابل پیش آمد میدانم مطالبی است جداگانه که انشاءالله اگر قانون حقیقه در مملکت اجرا شده و نظارت عالی شخص اعلیحضرت اقدس همایونی بهمان قرار که همیشه فرموده اند جامه عمل پوشید ، من خدمت همه این آقایان از راه قانون خواهم رسید در خانه نباید عرض کنم چون بواسطه علل وجهاتی که شرح آنرا مقتضی نمیدانم از یزد تا تهران هم خود را در امان نمیدانم از جنبائی خواهش میکنم فوراً بهر مقام صلاحیتداری که لازم است این جریان را ابلاغ نمائید و البته سعی من در حفظ حقوق و کبیل حقیقی مردم

کرمان است که باید در دوره های بعد بمجلس راه داشته باشند و گرنه اگر خودم داوطلب میبودم و برای جلب نظر همان معتمدین بی وجدان میرفتم غیر از محبت و پذیرائی و مهمانی چیزی در مقابل من نبود و لااقل رفع خستگی هم کرده بودم اگر دولت و مخصوصاً شخص جناب آقای ساعد و شخص جناب آقای دکتر اقبال و شخص جناب آقای وزیر جنگ عقیده مند هستند که باید یکنفر ایرانی بتواند در خانه خود یعنی در همان شهری که شاید یا صد سال متجاوز پدران من با شرافت زندگانی کرده اند طوری از من سلب امنیت بشود که فرزند دوازده ساله من جرأت دیدن پدر خود را نداشته و همان ساعتی که خانم من در تلگرافخانه مرکز برای مذاکره خانوادگی حاضر شده بودند این بنده سید احمد رضوی وکیل مردم اصیل و بی پناه کرمان را سرتیپ احمد سرتیپی در خانه خود متجاوز از ۲ ساعت توقیف و رئیس نالایق و بی وجدان است و تلگراف هم پسر من را بمنزل دیگری راهنمایی و بخانم من هم اطلاع داد که اینجناب در ماهان مشغول خوش گذرانی هستم دیگر مزاحم نمیشوم و اگر اطینان داشتم حضوراً توفیق زیارت حاصل میشد این مزاحمت را هم تولید نمیکردم و باز هم خواهش میکنم سلام و ارادت مرا باستاد بزرگوارم حضرت سید حسن تقی زاده تبلیغ و تقدیم فرمائید و نمیدانم آیا تلگراف من حضور حضرت اشرف آقای حکیم الملک که ساعت هشت روز شانزده بهمن تحویل شخص آقای بقائی رئیس نالایق و پرونده سازی بستی کرمان نمود آیا رسیده یا خیر؟ زیرا میدانم بسیاری از تلگرافهای من دو سه عدد از مهمترین آنها از توقیف گاه از کرمان شخصاً تحریر و بوسیله برادر خود و سرهنگ در زگر رئیس ستاد از کرمان که شخص وطن پرست و شرافتمند و درستکاری است و بعنوان حافظ و نگهبان من از طرف فرمانده نالایق و قانون شکن لشکر کرمان مأمور بود نزد همان آقای بقائی ارسال داشتم ولی بجواب نائل نشدم در خانه اگر سلام قانونی مرا به تیمسار سید رزم آراه برسانید و بفرمائید که اسلحه مجاز بنده را که التفاتی شخص اعلیحضرت همایونی بود از بنده ربودند و الحمدلله در پناه خدا و ملت کرمان لازم نداشت و ندامت سلامت و بهبود سریع شخص اعلیحضرت همایون معمد رضا شاه را که میدانم از این اوضاع متأثر و ملول هستند از خدا خواهانم . با تقدیم احترام . احمد رضوی این بود اولین تماس من با حکومت مرکز . جواب این تلگراف مدتها بمن نرسید بنده از یزد که هیچ امنیتی در آنجا نداشتم فقط در منزل گلشن یعنی موکلی که آقا را باید انتخاب کند از آنجا فرار کردم البته فرار اختیاری فرار نکردم آزاد بخوابم ، بگردد ملی که شکار جاسوسان اجنبی شد ما ست ، فرار شخصی که در مقابل هو و جنجال کسی نیست که زانو زمین بزند (مکی - صحیح است) فرار شخصی که امام حسین نیست زیرا ایات ندارد اما شرم هست و شمران زیاد و امثال او من باین شرمی افتخار میکنم و امیدوارم که بزودی شما را از پای سیاست بکنار بگذارم و یا خودم در این راه جان بسیاریم شما یعنی آقای دکتر طاهری یزدک هادی طاهری که خانواده شما ، خانواده هیال شما

ینچاه سال با ما ارتباط داشتند (دکتر طاهری - حالا هم ارادت داریم این ارادت را بیری دیگر این شوخیها را نکنید من امروز خون سرد هستم ولی جان من در خطر بود ممکن است شما بخواهید من را صراحتاً بکنید و پرونده حجر مرا در اینجا تشکیل بدهید ولی این آقایان من را میشناسند و همه میدانند که در وانگهی یعنی چه ، اما برای اینکه شمارا زیاد خسته نکنم از متنوی این شعر را برای شما میخوانم ، لطف حق با تومدارا کند چونکه از حد بگذرد رسوا کند» بعد بنده مجدداً رفتم کرمان ، رفتم چه بکنم کرمان ؟ رفتم کرمان که پسر خودم را از دست دوستان و برادران خودم نجات بدهم برای اینکه دوستان و برادران من هم تحت تأثیر القات این شخص ، و هم مسلکان ایشان هستند ، هم مسلکان ایشان کبیا هستند . حاج شیخ ابوالقاسم هرندهی که در تجریش باغ آقا شیخ فیض نشسته خائن ، خائن بمملکت ، خائن بدوستی ، خائن بشرافت و خائن بکرمان که ریشه کرمان و کرمانی را به نیستی کشیده است ، همدست دیگرش که بود حاج غلامرضا آگاه که تمام ثروت جنگلی جنوب را خورده و خود و یسرانش بر روی شهر کرمان نشسته اند من فقط اسم یکی دیگر از همدستان ایشان را میگویم ، آن فضل الله بهرامی که نه نظمی چی صفوی - مرد یا که امنی است توهین نکنید به اشخاص ، چرا توهین میکنید باشخاص (زنک رئیس) صفوی حق ندارید توهین بکنید باشخاص رئیس - آقای صفوی ساکت باشید . صفوی - فضل الله بهرامی استاندار کرمان مرد با شرفی است . مهندس رضوی - آقای فضل الله بهرامی کهنه نظمی چی استاندار کرمان بسیار بی شرف است صفوی - با شرف است خانواده شرافتمندی است حق ندارید توهین کنید . رئیس - ساکت باشید بشما اخطار میکنم . مهندس رضوی - تا تمیز شرافت چه باشد بهر حال بنده مجدداً با تهران ارتباطی نتوانستم پیدا کنم (اردلان - آقای رئیس ده دقیقه شنیدم ساعت اجازه بدهید برنامه مطرح شود) بنده فقط یک تلگراف را میخوانم این تلگراف جواب چند نفر از آقایان خواهد بود و الان آقای صفوی مثل آب بر آتش شما فرو خواهد ریخت . در کرمان حضرت آقای یغمائی جهانگیر رامیل دارم خود حضرتعالی با اتفاق آقای مهندس فرهنگ رضوی تا امشب هر چه زودتر با بهترین وسیله ممکن بخانه من در یزد برسانید چون مختصر تجربه در این مسافرت بعد از حرکت هم اضافه شده باید حضرتعالی بخاطر حفظ جهانگیر بطوریکه عرض میکنم عمل فرمائید ۱ - جهانگیر در کرمان یا در تمام ایران همیشه در کمال امان بوده و بازم خواهد بود ۲ - ولی چون فعلاً من برخلاف رضایت خانم مادر او در این سفر شریک زندگانی من شده در واقع الان در کرمان نیست بلکه در چنگال دستکامه مصل اداره امور خاور میانه که مرکز آن در پایتخت دمکراسی دنیا یعنی لندن قرار داشته است ولی متأسفانه اطلاعات بین المللی وقت ، هشت نفر فاسد وطن فروش خائن با واقع امر تطبیق نمیکند زیرا دیگر آن دنیا و آن اوضاع گذشته

نقشه کشی و بند و بست و آدمکشی و شکار مرد ملی و بالاخره ساختن پرونده خیلی با دقت برای دیوانه نمودن یا دیوانه نمایانن او کافی برای موقت نیست و علاوه بر حفظ خداوند حقیقی و واقعی که کسی هنوز او را درست نشناخته و آن را که خبر شد خبری باز نیامد مختصر احاطه و اطلاع بر سیاست دنیا هم لازم است و این اطلاع نه در خانه آخوند ، نه در محضر خان « مقصودم خان کرمانی است نه جای دیگر » نه در حجره معتکفونه در مجامع مصنوعی سیاست با فان بی شعور مملکت در هیچیک از این مقامات حاصل نمیشود و فقط باید بدون غرض و ذره ای شایبه طرفداری از چپ یا راست یا شمال یا جنوب یا ماوراء اقیانوس بلکه تنها با در نظر گرفتن بیچارگی این مردم این مملکت حواس خود را پس از تأمین معاش شرافتمندانه از طمع در گرد کردن مال منصرف و بسوی جستجوی حقیقت راهنمایی نماید در آن صورت نه تنها دیگر این دسیسه های شوم خریده نمیشود بلکه فکر آنرا هم در منزه های کثیف خرد خطور نمیدهد بهر حال بواسطه اینجهات است که از آن برادر عزیز تمنی دارم فوری ریاست فرهنگ کرمان را ترک فرموده اداره را تقدیم فرهنگ سازان بیر و جوان قبلی بدهید و پسر بنده را همراه خود اول بمنزل فلانی که منزل خود من است ببرید و بالاخره همراه برداشته بخانه من در یزد یعنی منزل آقای گلشن وارد شوید امشب انتظار شما را دارم البته پسر من نیامد چرا برای اینکه آقای دکتر طاهری از تهران دستور دادند باو بگویند میهمان ولی نه بدید مصیبتی میشود شاید مهجور شدن در عرضم را خانه میهمان اما دو سه نکته را باید عرض کنم اولاً آنچه تلگراف کرده ام از آقای وزیر است و تلگراف میخوانم خواهد در دفتر تلگراف مانده باشد ، خواه مغایره شده . خواه نشده جوابهایش را هم میخوانم چون جوابهایش هم نرسیده بمن در یزد در زاهدان در ساعت ۹ صبح در تلگرافخانه گفتم که خط فارسی مجاز نیست گفتم خوب لاتین باشد در خصوص خود من مغایره کردند همان دقیقه چون مجبور بودند ولی شب بجناب آقای دکتر مقول رسیده چون من هر جا رفتم گفتم مصونیت قانونی دارم امروز از وکالت استمفاه نمیدهم اما این مصونیت را خدمت آقای رئیس تقدیم میکنم چون هیچ در کرمان و یزد ارزشی نداشته فقط در یزد توانستم بفهمان بپردازم آقای دکتر طاهری هم خالصی زاده میترا شد و هم آنجا لسان سپهر میگذازد (صحیح است) و هم میخواهد خودش وکیل بشود و هم میخواهد از پول هراتی بهره مند بشود من کاری باین کارها ندارم اما در کرمان دکتر مظفر بقائی که پدراو مرد شرافتمندی بود تحت تأثیر ترار گرفت و آلت دست آقایان دکتر طاهری و هرندهی و آگاه شد و بمن خیانت کرد ولی خیانت بشخص من با ایشان بغشیده است و خیانتی بملت کرمان کرده است که نمیتوانم بیغشم علاوه بر آقای دکتر مظفر بقائی نسبت به آقای معین زاده هم اعلام جرم کردم از نظر شخص من و از نظر مقررات مجلس من تابع قانون هستم فقط . اما در خارج بر علیه شخص آقای دکتر طاهری وزیر مشاور اعلام جرم میکنم ، بر علیه فضل الله بهرامی اعلام جرم کردم ، بر علیه سرتیپ احمد سرتیپی اعلام جرم کردم ، و بر علیه

سرهنگ مجاب اعلام جرم کردم و بر علیه سرهنگ شقایق اعلام جرم کردم و چه بسیار اعلام جرمهایی که دیگر نه تاب گفتن از طرف من و نه تاب شنیدن از طرف شما مانده و دیگر نخواهم گفت و آیا خواهم کرد یا نخواهم کرد بسته به تصمیم و اراده خود من است زیرا شخصی هستم منفرد و از نظر سیاسی در مجلس دستور از همه یکسکس نخواهم گرفت فقط از وجدان خودم و از قانون و این را هم باید عرض کنم که بنده علم هندسه را اینطور تحصیل کردم که اول از خط شروع میکنند بتدریج بسطح و بالاخره به حجم و در آخر هم به هندسه چند بعدی میرسند آنچه درک کردم این بود که باید از مقدمه مسبوق شد تا فضاوت کرد از ملت ایران خواهش میکنم که این مقدمات را برای فضاوت خودشان عجله کافی بدانند ولی بدانند که این مملکت هنوز در چنگال بعضی سیاستمداران حزب محافظه کار انگلستان است و ما اثری از مطالب و مرانی که نسبت بتغییر سیاست انگلستان در ایران بگرفته مستر باین مرد شرافتمند محافظه کار انگلستان و بعداً مستر بویون هلناً و رسماً اظهار کردند ندیدیم زیرا گفته سیاست ما در ایران تغییر کرده اگر تغییر کرده نمیتوان آن سیاست را بدست کسی داد که دوست خانوادگی خود برادر رفیق خود ، چون برادر من هم با ایشان رفاقت دارد و شاید رفیق بسیاری از اقوام و دوستان او و بالاخره مردی که ایشانهم با نهایت کم وجدانی شاید نتوانند بگویند که من غرض دارم این مرا شخص اول خواسته مقول و بعد مجبور کنند برای چه ؟ برای اینکه منافع ایران را من با توازن خواستم اگر ممکن بود که مرا یکی از آنها بچسباندند کار من خیلی از آن آسانتر بود و شاید سعی هم کردند در این توطئه اخیر بنده را شریک بکنند البته سعی کردند آنجا در فکرشان شاید موفق بشوند ولی من یک چیزی را میگویم . اینست که اعلیحضرت همایون پادشاه جوان دمکرات چون جوان و دانشمند است (صحیح است) چون روشن فکر است (صحیح است) و بخود من غالباً ملات و تأثر خودشان را از این اوضاع گفته اند من از ایشان پشتیبانی خواهم کرد و پشتیبانی در حدود قانون خواهد بود یعنی حق نظارت عالی دارنده بر کلیه امور مملکت ، اما یک چیز با آقایان بگویم شاید این برای آقایان تهرانی ها مورد توجه باشد بنظر من و بزعم من کسی که با اعلیحضرت همایون معمد رضاشاه تیر انداخت او یک آلتی بیش نبود آن کسانیکه این کار را کردند از حزب محافظه کار انگلستان دستور گرفته اند این بود آخرین عرایض من در جلسه امروز ولی بدانید عالماً و عامداً تا روزیکه بدانم عرایض من ممکن است از نظر تاریخ ماخذی برای اصلاح مملکت بشود در اینجا خواهم ماند و خواهم گفت و استدعا میکنم از آقایان محترم همانطوریکه من الفاظ را شمرده گفتم بیشرافتی و جاسوسی و مزدوری اشخاص را شمردم هر کدام از آقایان هم که دفاع میکنند نباید بگویند که با اهانت شده است جواب مطالب مرا بدهند . هلناً اعلام جرم میکنم و حاضر ام اگر مجلس موافقت داشته باشد در دادگاه در برابر تک آن آقایان بدون استفاده از مصونیت حاضر بشوم .

۳- تصویب طرح پیشنهادی راجع باج‌ها اجرای موقت برنامه

اردلان - آقای رئیس - دستور - دستور . رئیس - آقای باتمانقلیج در جلسه گذشته توضیح میدادند بفرمائید بقیه توضیح خودتان را بدهید .

آشتیانی زاده - راجع برخصی آقای

ملك الشراء بهار عرضی داشتم . رئیس - حالا که موقع آن نیست ، آقای باتمانقلیج بفرمائید . آقای باتمانقلیج جلسه قبل مشغول توضیح بودند بفرمائید توضیح ناآرام بطور مختصر بیان کنید .

آشتیانی زاده - مرخصی آقای بهار را مطرح بفرمائید .

رئیس - حالا که آقای باتمانقلیج بیانات خودشان را ادامه میدهند .

آشتیانی زاده - پس دستور بفرمائید بعد خیلی متذکر

باتمانقلیج - بنده وضع مجلس را طوری

می بینم که حاضر نیستند حتی يك کلمه توضیحی در اطراف پیشنهاد داده شود و میخواهند همین جور بگذرد این برنامه ولی در يك کار دو هزار و صد ملیونی البته يك اشخاصی که سالها افکاری در مغز خودشان پروراندند ملیدار ندیکویند ، اگر اجازه میفرمائید من از روی ساعت پنج دقیقه صحبت میکنم اگر هم اجازه نفرمائید بروم با این (نمایندگان - بفرمائید همیشه کار های مفیدی که در این مملکت شروع میشود آن نقشه ای که کشیده شده و آن برنامه ای که باید اجرا بشود بایک دستهایی که چشم بنده و آقایان و تمام تیزبینان می بینند آن کارهای مفید را کنار میگذارند و کار هایی که برادر توده مردم استفاده ندارد آن را پیش میاندازند ، صد سال است در این مملکت يك کاری که وضع مملکت را بهبودی بدهد انجام نشده است اگر اجازه بفرمائید بنده عرض میکنم (رئیس - اکثریت نیست) (پس از لحظه ای اکثریت شد) بنده پیشنهاد خودم را بکمر تبه قرائت میکنم که مختصر شود و چون می بینم میل ندارند صحبت بشود بنده صحبت نمیکنم پیشنهاد بنده این بوده است ریاست محترم مجلس شورای ملی . پیشنهاد میکنم تبصره ذیل بماده واحده برنامه هفت ساله اضافه گردد دولت موظف است بدون فوت وقت سدهائیکه مطالعات و پروژه آنها تمام است دستور شروع بکار بدهد و سدهائی که پروژه و مطالعات آن ناتمام است مهندسین را از برای استخدام و مطالعات را تکمیل نموده و شروع ساختمان نماید .

ببینید آقایان بنده اینها را مجزی کرده ام اگر این پیشنهاد بنظر تان مفید است که رای بدهید و اگر مفید بنظر تان نیساید رای ندهید بنده دو تا پیشنهاد دیگر دادم که آنها را پس میکوم (بعضی از نمایندگان - احسن) فقط همین يك پیشنهاد را تقاضی میکنم

دکتر مجتهدی - آقای باتمانقلیج پیشنهاد را بکمر تبه دیگر قرائت بفرمائید

(پیشنهاد شرح سابق مجدداً قرائت شد) باتمانقلیج بنظر بنده دیگر توضیحی لازم ندارد (اقبال قسمت اولش خوب است) بنده اساس موفقیت ایران را روی کشاورزی میدانم (صحیح است) آقای

رحیمیان يك توضیحی فرمودند بنده نبودم ولی در صورت مجلس و روزنامه خواندم که ایشان معتقد بودند که از کشاورزی فقط گندم تولید میشود (رحیمیان - نه آقا و چیزهای دیگر) بلی آن طور که در روزنامه نوشته شده بود ، بنظر بنده از بستن سدها و توسعه کشاورزی دانه های روغنی که صادرات ایران را تشکیل میدهد مامیتوانیم بدست بیاوریم درخت های خرما ، درختهای مرکبات که صادرات ایران را تشکیل میدهد مکنست بدست بیاوریم و اگر با این وضعی کالان آقایان مهندسین آبیاری و مدیر عامل آبیاری شروع کرده اند (فولادوند - آقای باتمانقلیج ده دقیقه شد) یازده ماه کجا بودیم آقا (فولادوند - فرمودید که ه دقیقه صحبت میکنم) اگر باین نحوه ای که مدیر عامل آبیاری که از سیاست دور است و واقعا دارد با آن مهندسین کار میکند بگذاریم او کار بکند با این وضع سد سازی را در اختیار آنها بگذاریم يك وضع بهتری پیدا میشود این است عرض بنده .

نمایندگان - (صحیح است)

دکتر اعتبار - بنده اجازه خواستم .

رئیس - آقای دکتر شفق .

دکتر شفق - بنده يك نکته ای میخواهم حضور

آقایان عرض کنم شاید راجع به پیشنهاد های دیگر هم مؤثر باشد در باب سد سازی که یکی از موارد تعلق خاطر خود بنده هم هست و اساس این کار بهترین اقدامات است این برنامه که باین ترتیب مجلس داده شده است نقصی دارد چون اینجا گفته اند سه چهار سال بعد شروع میشود در صورتیکه نقشه بعضی از سدها نظیر همین سدلاز اینطور که ما شنیدیم مهیا است پس در اساس مطلب بنده با آقای باتمانقلیج کاملا موافق هستم (امیر تیمور - صحیح است) و اما اینکه ما اینجا استدعا میکنم که مختصر بفرمائید باین جهت است (بنده اینجا با کمال تأسف باین پیشنهاد آقای دکتر متین دقتی مخالف بودم و نوبت به بنده نرسید) ما آقا يك برنامه ای داریم در این برنامه خود بنده سه چهار پنج ماه اول کار کردم بعد از آن متخصصین آمدند دو سال تمام مدام شب و روز کار کردند ترتیب اجراء نقشه برنامه را تعیین کردند کمیسیون مجلس این برنامه را دید این برنامه را الان با پیشنهاد ها اگر ما تجزیه کنیم یکی را بگوئیم که اجرا بشود یکی را بگوئیم کم بشود با زیاد بشود ما برنامه را متله کرده ایم و بدون نظم و ترتیب تمام آثار برنامه را باین طریق گرفته ایم (صحیح است) ما اینجا دو راه داریم یکی اینکه واگذار میکنیم بکمیسیون که ماده واحده این کار را کرده و دیگری اینکه خودمان دوباره می نشینیم و روی آن بحث میکنیم متلافرض کنید راجع بایالات و ولایات اینها اگر يك نظریاتی دارند بگویند بنده خودم پنج شش هفت با دادم کرده بودم اگر برنامه مورد بحث واقع شود تقدیم کنم و آقا هم نظر خودشان را بفرمائید اما نظر بنده و پیشنهادی که دارم واستدعا میکنم این است که این نظر هیئت بجای خودش مفید است اگر ماده واحده مورد توجه مجلس است که تمام پیشنهادات و نظریاتی که آقایان مکنست داشته باشند بدهند بکمیسیون چون اینکه ما احاله میکنیم بکمیسیون آخر اینکه متناقض است ماده واحده میگوید احاله بکمیسیون

بکمیسیون آنوقت خودمان هم مداخله میکنیم هم در اجرای برنامه هم در مسائل و مواد آن حالا اگر میخواهیم نظرم را بکمیسیون بداند ما کرده میکنیم که پروژه اتمام شده باید بلا فاصله اجرا بشود ولی برنامه برای اجرائیات هم پیش بینی هائی کرده است و اگر ما در اجرائیات مداخله بکنیم نتیجه نیکگیریم بنده تمنی میکنم این پیشنهاد را روی این اصل پس بگیرند و بنوعی تذکر خیلی ضروری بکمیسیون داده شود و همان طور پیشنهاد های دیگر

باتمانقلیج - تاریخ بعد از این قضاوت میکند

کسانی که رای میدهند یا رای نمیدهند بسال چهارم موکول شده است شاید سال چهارم یا پنجم عملی نشود .

مخبر کمیسیون برنامه (آقای شهاب خسروانی) -

يك قسمت از عرایض بنده را جناب آقای دکتر شفق برای تسریع کار برنامه عرض کرد و اسباب تأسف است این است که غالب آقایان اصلا نه مقدمه خبر را درست مطالعه کرده اند و نه متن لایحه را (باتمانقلیج اینطور نیست) بدون اینکه توجه بکنند مقدمه خبر و متن لایحه يك پیشنهاداتی میدهند که باعث میشود وقت آقایان گرفته شود بنده کار این مطلب ندارم این پیشنهادات آقایان غالباً برخلاف نظامنامه داخلی است زیرا باید پیشنهادها را تطبیق کرد با آن ماده مطرح شده در مجلس و یا تطبیق شود با مواد اصلاحی برنامه ، آقایان يك پیشنهاداتی میدهند که فقط حرف بزندن یکی میگوید آب جلو باشد بکی میگوید کشاورزی جلو باشد ، یکی میگوید زندان لازم نداریم یکی میگوید کسنت جلو باشد .

(رحیمیان - بنده طبق ۱۰۹ اجازه میخواهم)

يك برنامه ای که تهیه شده است آقایان مستحضر هستند که اساس فکرش از يك ماده ای محدود پیدا شده بعد بکمی از آقایان متورالفکر روشن فکر مطلع این مملکت که آقایان اسامیشان را میدانند در هیئت برنامه زحمت کشیدند و این طرح را تهیه کردند بعد این طرح را کمیسیون امریکائی آمد و تأیید کرد و تصدیق کرد آن کمیونی موریس بامورین متخصص حالا هم يك کمیونی جدیدی قبول کرده که پروژه عملی او را بهیئت برنامه جدید بدهد که اجراء بکنند این قضیه را هم مشغول اقدام هستند ، غالب آقایان هم که عضو کمیسیون برنامه هستند بقیه بنده مردمان وارد و مطلع و علاقمند هستند خودن هم علاقمند برنامه هستم اما موضوعی را که آقای رحیمیان در آن جلسه به بنده تذکر فرمودند لازم است که جواب ایشان داده بشود خود آقای رحیمیان اتفاقاً از اشخاصی هستند که علاقمند باصلاح حوزه انتخابیه خودشان میباشدند و قابل هم در کمیسیون برنامه تشریف میآورند و يك پروژه ای هم داده اند که بیشتر مربوط بکارهای سد سازی و کشاورزی است اگر پروژه آقایان ملاحظه بشود غالباً مربوط بکشاورزی و آبیاری است همانطور که آقای دکتر متین دقتی نظر داشتند کشاورزی جلو باشد اگر ما بخواهیم این اجزای را از کشاورزی کسر بکنیم صنعت اضافه کنیم اصلا آن پروژه ای که داده شده دیگر موضوع نخواهد داشت و بطور قطع این پروژه ، بایک دقت کاملی تهیه شده است و امیدواریم این هیئتی را که دولت انتخاب میکند مردمانی باشند که مورد اعتماد مردم و مطلع باشند و حتی استدعا بکنند از اهل حضرت

همایونی همان طور که تا بحال والا حضرت عبدالرضا در این کار سرپرستی داشتند و وارد بودند سرپرستی کنند و اگر اختلافی در هیئت برنامه پیش آید والا حضرت عبدالرضا بهتر میتوانند بر طرف کنند که این اختلافات باعث نشود که کار برنامه مختل بماند ولی پیشنهاد آقای باتمانقلیج اساساً تأمین شده است و آن ۴ ساله مال سدهای بزرگ است که باید مطالعه بشود بنابراین بنده تلو بجا قبول میکنم پیشنهادشان را پس بگیرند چون در خود برنامه هست .

دکتر اعتبار - این قابل اجرائیت است آقا

رئیس - هر قسم پیشنهاد اصلاحی نمایند میتواند بکند بسته بنظر مجلس است .

دکتر اعتبار - عملی نیست .

سز اواری - این پیشنهاد پیشنهاد خوبی است .

اقبال - بنده پیشنهاد تجزیه میکنم .

رئیس - پیشنهاد آقای باتمانقلیج بکمر تبه دیگر قرائت می شود .

(شرح سابق مجدداً قرائت شد)

رئیس - رای گرفته میشود باین پیشنهاد آقایانی که با این پیشنهاد موافقت می کنند (عده کمی برخاستند) تصویب نشد ، پیشنهاد دیگر قرائت میشود .

(پیشنهاد آقای فولادوند شرح زیر قرائت شد)

مقام محترم ریاست مجلس شورای ملی پیشنهاد میکنم که نسبت بماده واحده و پیشنهاداتی که قبول شده است در مجلس رای گرفته شود و بقیه پیشنهادات بکمیسیون اعاده شود تا پس از شور و مطالعه لازم مجدداً برای تصویب بمجلس شورای ملی ارسال گردد .

فولادوند - عرض بنده این است که آقایان

ملاحظه میفرمائید که بنده هر روز سعی دارم که این لایحه بالواجب دیگر تصویب بشود (صحیح است) والبته این عمل هم از نظر اصول صحیح نیست ولی برای اینکه يك کاری مجلس کرده باشد با تقدیم این طرح ما لایحه را کوچکتر کردیم ماده واحده کردیم ولی ماده واحده هم باین پیشنهاد ناقص عرض شده است یعنی تقریباً . پیشنهاد شده است که این پیشنهادها چندین عیب دارد . اولاً چندین روز وقت لازم است که این پیشنهادها تصویب شود و بنده خیال نمیکنم که تصویب شود (صحیح است) برای اینکه برای هر رای باید آقایان را از بیرون بیاوریم آنوقت مجلس از اکثریت میافتد بقیه من چون میخواهم دو هزار میلیون تومان باین ماده واحده در این مملکت خرج کنیم این پیشنهادات بدون مطالعه اگر تصویب بشود چه بسا ممکن است که اساس آن فکر ما را از بین ببرد (صحیح است) این است که بنده متقدم این پیشنهادات را بایستی فرستاد بکمیسیون تا شور و مطالعه شود ما نباید يك کاری بکنیم که این مملکت را به نیستی سوق بدهیم حالا میخواهند این پیشنهاد بنده را آقایان رای بدهند یا رای ندهند (صحیح است) .

رئیس - آقای سزاراز .

سزاراز - گذشته از اینکه نظیر این پیشنهاد از طرف آقای اسلامی شد و مجلس رد کرد (فولادوند - نه آن اینطور نبود) مخالف نظامنامه هست مضافاً اینکه بعد از این وقت زیادی صرف میشود که استاز پیشنهاداتی که از طرف نمایندگان تقدیم شده بود قرائت شده است رویش بحث شده است و رای گرفته شده . يك

قسمت از نظریات آقایان نمایندگان این است که حق آنها هم حق پیشنهادات اصلاحی باید داشته باشند در روز بایک دوسه نفر از متخصصین مذاکره میکردم یعنی مذاکره در این پیشنهاداتی که مورد تصویب مجلس شورای ملی قرار گرفته است میگردیم معتقد بودند که بعضی از پیشنهاداتی که در مجلس مورد تصویب واقع شده بدنبوده است بلکه نافع بوده است حالا اینکه میفرمائید ممکن است پیشنهاداتی برخلاف مصلحت بشود یا از نظر فنی اشکال داشته باشد البته اینطور نیست که پیشنهادات راجع به آفتابان رای بدهند پیشنهادات البته یکی یکی قرائت میشود و روی آنها مذاکره میشود مخالف و موافق صحبت میکنند آنهایی که نافع است البته مورد تصویب واقع میشود آنهایی هم که نافع نیست البته رد میشود و آنچه پیشنهاداتی که تاکنون تقدیم شده و تصویب شده است نافع بوده است بنابراین هم مخالف آئین نامه است و هم بنده مخالف باین ترتیب هستم .

نمایندگان - رای ، رای .

رئیس - به پیشنهاد آقای فولادوند رای گرفته میشود ، آقایانی که موافقت می کنند (اکثر برخاستند) تصویب شد ، بنابر این ماده واحده يك تبصره هائی داشته که مورد توجه واقع شده و قرائت میشود و بماده واحده باین تبصره ها رای گرفته میشود (صحیح است) .

(ماده واحده شرح زیر قرائت شد)

ماده واحده - دولت مکلف است گزارش شماره يك مورخه ۲۷۹۹ کمیسیون برنامه محتوی ۱۵ ماده و يك تبصره را به موقع اجرا گذارده و ضیق ماده دوم گزارش نامبرده برنامه عملی هفت ساله را در ظرف چهار ماه بتصویب کمیسیون برنامه برساند .

رئیس - پیشنهادی رسیده که بماده واحده

با تبصره ها جداگانه رای گرفته شود قرائت میشود (شرح زیر قرائت شد) پیشنهاد مینامیم که بماده واحده طرح و پیشنهاداتی قبول شده در مجلس بطور تجزیه رای گرفته شود علی و کیلی .

رئیس - بر طبق نظامنامه باید همینطور

عمل شود .

دکتر متین دقتی - آقای رئیس بنده يك تذکری دارم .

رئیس - حالا مورد ندادن اصلاح رای شده است .

دکتر متین دقتی - تأثیر دارد در رای .

رئیس - عده کافی است و برای اخذ رای ، رای گرفته میشود اول بماده واحده ، آقایانیکه با ماده واحده موافقت می کنند (اکثر برخاستند) تصویب شد تبصره ها یکی یکی قرائت میشود و رای گرفته میشود .

(شرح زیر قرائت شد)

تبصره ۱ - شورای عالی و هیئت نظارت و مدیر عامل مطابق دستور ماده ۹ بر حسب پیشنهاد دولت و تصویب مجلس شورای ملی بوجوب فرمان همایونی منصوب میشوند .

رئیس - آقایانیکه با این تبصره موافقت می کنند (اکثر برخاستند) تصویب شد تبصره ۲ قرائت میشود .

(بشرح زیر قرائت شد)

تبصره ۲ - مطالب راجع بفت جنوب که در مقدمه و متن لایحه برنامه مسطور است تأثیرش موقت و نتیجه منوط بذات اجرات دولت باشکفت است .

رئیس - آقایانیکه باین تبصره موافقت می کنند (اکثر برخاستند) تصویب شد - تبصره سه قرائت میشود .

(بشرح زیر قرائت شد)

تبصره ۳ - از مبلغ اعتبار اجرای برنامه جز بستمندم فنی که کار فنی انجام میدهند دیناری بعنوان حقوق یا اضافه حقوق یا پاداش و امثال آن پرداخت نخواهد شد و دولت مکلف است برای سازمانهای اداری اجراء برنامه از کارمندان اختصاصی وزارتخانه ها با اعتبار حقوقی خودشان استفاده نماید .

کشاورز صدر - آقایان این تبصره حیاتی است

رئیس - آقایانی که با این تبصره موافقت می کنند (اکثر برخاستند) تصویب شد تبصره ۴ قرائت میشود .

(بشرح زیر قرائت شد)

تبصره ۴ - دولت مکلف است در تنظیم برنامه کارهای کشاورزی و بهداشت عمومی را مقدم داشته بملایه برنامه عمرانی مخصوصاً کشاورزی را بوسیله مردم اجراء نماید و نیز مدت ۴ ماه پیش بینی شده در ماده واحده سه ماه تقلیل یابد .

دکتر اعتبار - این کار نمیشود .

معمددم اوئلی - بسیار خوب است .

رئیس - آقایانیکه با تبصره ۴ موافقت می کنند (اکثر برخاستند) تصویب شد .

پس حالا رای گرفته میشود بجموع یعنی یکماده و ۴ تبصره .

بعضی از نمایندگان - ورقه لازم دارد ؟

رئیس - ورقه لازم ندارد بجموع ماده واحده با ۴ تبصره رای گرفته میشود آقایانیکه موافقت می کنند (اکثر برخاستند) تصویب شد (برزین - باتفاق تصویب شد) (اسلامی - تا آخر دوره یازدهم همین يك کار بس است) آقای معاون وزارت دارائی بفرمائید .

۴- تقدیم دو فقره لایحه از طرف آقای

معاون وزارت دارائی ۱ - لایحه اعتبار انتخاباتی دوره شانزدهم - معافیت عوارض دارو و لوازم هوایرمانی

بهنیا (معاون وزارت دارائی) - دو فقره لایحه یکی برای تصویب اعتبار هزینه انتخابات دوره ۱۶ میباشد (صحیح است) و یکی هم برای بخشودگی يك قسمتی از داروها و چیزهائی که برای هوایرمانی لازم است تقدیم میشود (حاذقی - یاد فوریت بدهید که فوری تصویب بشود) ضمانت آقایان محترم تقاضا میکنم دو فقره لایحه ای که قبلاً بقیه فوریت تقدیم شده بکی راجع ببخشودگی مالیات است راجع ببخشودگی جرایم بشرط تأدیه مالیات تا آخر سال جاری و دومی هم راجع ببازنشستگی مستخدمین است چون لوایح مزبور نهایت اهمیت را دارد و مخصوصاً لایحه اولی که مدت آن خیلی کوتاه است و تا آخر سال مردم باید فرصت کافی داشته باشند این دو لایحه را هم در اولین فرصت جزو دستور قرار بدهید که مردم از این فرصت شکر گذار باشند

